

Patricia van Turnhout

*Waarom hebben zoveel kinderen leerproblemen?
En waarom "labels" NIET de oplossing zijn!*

Waarom hebben zoveel kinderen leerproblemen?



En waarom "labels" NIET
de oplossing zijn!

Patricia van Turnhout

Inhoud

Blz.

3	Voorwoord
4	Welk recht van spreken heb ik?
5	De wereld van onze kinderen
9	Het systeem dat geen aansluiting vindt
16	De taal van onze kinderen
23	Tot slot
24	Nu hulp nodig?

Voorwoord

Op elke school kom je kinderen met leerproblemen tegen en de aantallen worden steeds groter. In sommige klassen heeft meer dan de helft van de leerlingen extra ondersteuning nodig. De leerproblemen die we tegen komen zijn divers, maar het merendeel heeft problemen met concentratie, motivatie, automatiseren (onthouden van de informatie), plannen en structureren van hun leer- of huiswerk.

De uitval van leerlingen is enorm en het aantal kinderen met een gedragsstoornis blijft toenemen.

Veel ouders vinden het maar moeilijk te geloven dat er echt iets mis is met hun kind en zoeken hulp buiten school. Helaas blijkt te vaak dat ook deze hulp niet het resultaat geeft waar op was gehoopt. Langdurige trajecten voor kinderen met dyslexie zijn een zware belasting, ook voor ouders die er elke dag op toe moeten zien dat hun kind extra werk doet en meer leest. Veel kinderen gaan 'met de hakken in het zand' en hun motivatie wordt steeds minder.

Ook zien we steeds meer kinderen die het lastig vinden om zich te concentreren of vervelend gedrag laten zien op school. Ze nemen meer en meer een negatieve en vaak een passieve werkhouding aan, met laag tempo tot gevolg en kunnen slecht zelfstandig werken.

Deze kinderen krijgen steeds minder zelfvertrouwen en ontwikkelen daarmee een negatief zelfbeeld en/of faalangst. In deze publicatie is mijn doel om uit te leggen, waarom steeds meer kinderen deze problemen ervaren en waarom het stellen van een diagnose en de bijbehorende medicijnen geen oplossing zijn voor deze kinderen.

De reden om deze publicatie te schrijven is omdat ik van mening ben, dat elk kind het verdient om zijn aangeboren kwaliteiten en talenten te ontwikkelen en op te groeien tot een zelfstandige volwassene die voldoende zelfvertrouwen heeft opgebouwd om een volwaardig en zingevend bestaan op te bouwen.

Patricia van Turnhout



Patricia van Turnhout - Trainer & Coach

Helpt ouders en leerkrachten de talenten en kwaliteiten van kinderen te leren ontwikkelen.

www.edu-smart.nl

Welk recht van spreken heb ik?

In de afgelopen jaren heb ik gewerkt met vele kinderen die problemen hadden met leren of hun gedrag. Kinderen met AD(H)D, PDD-Nos, Autisme, HSP vaak in combinatie met Dyslexie, Dyscalculie, concentratie problemen, weinig zelfvertrouwen, faalangst en een laag zelfbeeld of een combinatie van diagnoses en problemen.

Bij het ene kind waren de problemen groter dan bij het andere, maar bij al deze kinderen was een hele duidelijke overeenkomst waarneembaar. Namelijk dat het verwerken van de informatie, die ze op school krijgen aangereikt, anders verloopt dan wat wij tot voor kort wisten en waar op school vanuit wordt uitgegaan.

Ook was heel duidelijk waarneembaar dat het zelfvertrouwen en zelfbeeld van deze kinderen met grote sprongen vooruit ging wanneer ze leerden hoe dit leerproces bij hen precies werkte.

In de meeste gevallen was een traject van 8 tot 10 keer een uurtje met ze werken genoeg om hen de handvatten te geven waardoor ze zich beter konden concentreren en hun cijfers omhoog gingen.

Veel ouders van deze kinderen heb ik geholpen om hun kinderen beter te leren begrijpen, waardoor ook de gedragsproblemen van deze kinderen aanzienlijk verbeterde.

Daarnaast werk ik veel met, en geef training en voorlichting aan, leerkrachten.

De vraag naar oplossingen en ondersteuning groeit nog elke dag en dit heeft me doen besluiten om mijn ervaringen met jullie te delen. Voor mij is het onmogelijk om alle kinderen zelf te helpen. Via deze weg hoop ik veel ouders en leerkrachten te bereiken, zodat steeds meer kinderen de mogelijkheid krijgen om hun talenten te ontwikkelen en geholpen kunnen worden op een manier die bij ze past en die hen echt helpt.

***"The best way to find yourself is to lose yourself
in the service of others."*** ~ Mahatma Gandhi

De wereld van onze kinderen.

Alles om ons heen wijzigt constant. De wereld verandert, denk maar aan hoe het internet onze wereld anders heeft gemaakt. Hoeveel makkelijker het nu is om contact te hebben met mensen die ver bij je vandaan wonen en hoeveel meer informatie er nu beschikbaar is over allerlei onderwerpen dankzij de digitale snelweg. Denk aan hoe anders het nu is voor kinderen om te leven in een tijd als deze ten opzichte van toen jij en ik klein waren.

Ik kom uit een gezin waarin mijn vader heel hard werkte om zijn gezin te kunnen onderhouden. Mijn moeder zorgde voor mij en mijn zusje en was daardoor veel alleen met ons. Ook 's nachts als mijn vader in de nachtdienst zat. In die tijd was het niet vanzelfsprekend dat je elkaar kon bereiken als dat nodig was. Veel mensen hadden geen telefoon. Ook mijn moeder niet. En als klein meisje was ik regelmatig ziek. Ik ben geboren met astmatische bronchitis en had het hierdoor vaak benauwd. Meestal kwamen deze aanvallen midden in de nacht en heel vaak was mijn moeder dan alleen met ons en kon ze mijn vader niet bereiken. Kun je je voorstellen hoe dit voor mijn moeder moet zijn geweest? Midden in de nacht een kind hebben dat ziek is en een ander kind dat op bed ligt en niemand kunnen bereiken? En ook niet de mogelijkheid om te googlen naar een eventuele oplossing?

Om die reden waren wij een van de eerste gezinnen in onze omgeving die telefoon in huis kregen. Mijn moeder wilde mijn vader kunnen bereiken als er met 1 van ons iets was. Dit stukje techniek gaf mijn moeder een gevoel van veiligheid en vertrouwen en was op dat moment van onschatbare waarde.

Nu heeft eigenlijk iedereen een telefoon beschikbaar. Thuis hebben we een vaste aansluiting en in mijn gezin heeft iedereen een mobiele telefoon die ook nog eens de beschikking heeft over internet. Wanneer we de deur uitlopen zonder onze mobiel voelen we ons niet compleet.

Ook kan ik me nog herinneren dat we thuis een kleurentelevisie kregen en dat mijn ouders een fotocamera kochten. Nu kunnen we televisie kijken op onze mobiel en zit de fotocamera geïntegreerd in dat kleine apparaatje.



Al deze technische snuffjes hebben de wereld waarin we leven enorm veranderd. We worden de hele dag overspoeld met informatie. Informatie komt op allerlei manieren naar ons toe. De hele dag door delen mensen hun informatie via allerlei sociale media als Facebook, Twitter en Instagram. Informatie over leuke, mooie en interessante zaken, maar ook informatie over hele vervelende dingen. Informatie komt ook niet meer alleen in woorden naar ons toe, maar veel vaker in beelden.

Heb jij, net als ik, ook een kind dat zijn hele leven vast legt in foto's?

Als mijn dochter nu uit school komt en ik vraag hoe het was, dan komt ze met haar mobiel aan en laat me de foto's zien van de dingen die ze die dag heeft meegemaakt. Meestal zijn het foto's van klasgenoten met wie ze in de pauze iets leuks hebben meegemaakt. Maar ook heel indrukwekkende en ingrijpende gebeurtenissen.

Zo was ik laatst aan het werk toen ze me een whats-app bericht stuurde; "Mama, ik heb net iemand gezien die dood was". Meteen toen ik het bericht las heb ik haar gebeld en vertelde ze me dat de bus waarin ze zat stond te wachten bij een stoplicht en dat er op de stoep naast de bus iemand dood op de grond lag. Politie was erbij aanwezig en ook stonden er mensen om deze persoon heen en heeft ze gezien hoe het levenloze lichaam werd afgedekt met een doek.

Uiteraard had dit veel indruk op haar gemaakt en was ze aardig van slag. Maar waar in vroegere tijden dit een verhaal was wat zich alleen in de eigen omgeving afspeelde, was dit nu een gebeurtenis die veel anderen met haar beleefden. Ze had foto's gemaakt en die aan mij en haar vrienden laten zien en doorgezonden aan haar contacten via haar mobiele telefoon. Door het maken en verzenden van die foto's had het verhaal niet alleen een groot bereik, maar maakte het ook op anderen veel indruk. Een beeld zegt nu eenmaal meer dan duizend woorden.

Op school aangekomen werd van haar verwacht dat ze zich zou concentreren op de les, maar, deze hele gebeurtenis had zo'n indruk achter gelaten, dat het heel lastig voor haar was om dat voor elkaar te krijgen. De beelden waren zo intens dat ze die steeds opnieuw in haar hoofd voorbij zag komen.

Kun jij je misschien een situatie voorstellen die je telkens opnieuw beleefde alsof je er weer was?

Je zult begrijpen dat het gedrag van mijn dochter op dat moment door de leerkracht als vervelend bestempeld zou kunnen worden, omdat deze geen idee kon hebben wat er speelde. Veel kinderen hebben vergelijkbare ervaringen, wat niet wil zeggen dat al deze kinderen een dergelijke situatie hebben meegemaakt. Ook wanneer er iets leuks gebeurt, of voor het oog iets heel simpels, kan het zijn dat de beleving en het beeld wat een kind mee krijgt veel aandacht blijft vragen.

De wereld waarin onze kinderen leven is zo anders dan toen wij klein waren. Er zijn zoveel meer prikkels, er is zoveel meer informatie waar je als kind mee geconfronteerd wordt, zoveel meer zaken die indruk maken op kinderen en waar op gereageerd 'moet' worden. Je herkent het vast wel: je vraagt aan je kind of het even zijn jas of tas op wil ruimen en het roept: 'even wachten mam, ik moet even een berichtje terug sturen'. Of je staat in de winkel en krijgt een bericht van je kinderen met de vraag of ze nog even naar een vriend of vriendin mogen, want die wilde nog even iets aan hen laten zien. Als ik een dergelijk bericht van mijn zoon krijg en ik reageer niet meteen, stuurt hij vaak nog geen minuut later elke 10 seconden een vraagteken. En wanneer ik dan nog niet reageer, dan belt hij met de vraag: 'Hey mam, waarom geef je geen antwoord?'.

Veel van jullie zullen dergelijke ervaringen ook hebben en ik ben ook vast niet de enige moeder die afspraken heeft gemaakt met haar kinderen over het gebruik van de mobiele telefoon. Zo wil ik bijvoorbeeld niet dat er tijdens het eten mobieltjes op tafel liggen en mogen deze ook niet aan blijven staan als ze naar bed gaan. Als we gaan eten vind ik het belangrijk om aandacht te hebben voor het eten en elkaar. Dit is een mooi moment om even met de kinderen de dag door te nemen en ze te laten vertellen over alles wat hen bezighoudt. Vaak is het zo dat het juist hierdoor heel gezellig is aan tafel en dat we veel langer blijven zitten dan alleen om te eten. Dit noem ik kwaliteitstijd. Ook slapen is belangrijk om alle uitdagingen gedurende de dag aan te kunnen. Vandaar dat wij de afspraak hebben dat Wi-Fi wordt uitgeschakeld als de kinderen naar bed gaan. Steeds vaker komen er allerlei verhalen voorbij over de gevaren van Wi-Fi straling en daarnaast geeft het hen rust doordat er niet constant allerlei berichten op de telefoon binnen komen.

Nu zijn mijn kinderen al redelijk groot en echte pubers, maar ook op jonge kinderen heeft deze andere wereld veel invloed. Veel kinderen kijken televisie of doen een spelletje op de tablet of pc als mama eten aan het koken is of een andere huishoudelijke klus aan het doen is. Veel kinderen hebben al televisie gekeken of een digitaal spelletje gedaan nog voor ze naar school toe gaan. Ik zie op veel plaatsen de televisie aanstaan als ik 's morgens vroeg naar mijn kantoor toe rijd. Ook bij hen heeft dit veel invloed op de manier waarop ze geleerd wordt informatie te verwerken. Ik hoor dagelijks van ouders dat hun kinderen vaak beter weten hoe de computer of telefoon werkt dan zij zelf. En dat jonge kinderen hun televisiehelden aan het imiteren zijn.

Toen mijn dochter klein was vond ze het heerlijk om naar de musicals van K3 te kijken. Ze had een videoband van de musical Doornroosje. Na het kijken van deze musical kwamen in de dagen erna allerlei liedjes en scènes uit deze musical voorbij die ze samen met haar broer aan het naspelen was. Ze maakten hier hele voorstellingen van, mijn dochter in een prinsessenjurk (gemaakt van een lap stof) en mijn zoon aangekleed als prins die het gevecht met de draak aanging om Doornroosje te redden. Ze gingen dan samen naar boven en een korte tijd later werden we dan geroepen om de voorstelling te komen bekijken. Wat me keer op keer verwonderde was hoe goed ze in staat waren om compleet in hun rol te kruipen. Ze gedroegen zich echt als Doornroosje en de prins; ze gebruikten hun stemmen anders, bewogen anders en konden alle liedjes uit het hoofd mee zingen.

Ik genoot hier elke keer weer van. De kinderen die nu klein zijn hebben wellicht andere karakters en helden die nagespeeld worden, maar ook nu zullen er kinderen zijn die zich volledig kunnen verplaatsen in hun idool.

Ik denk dat nu wel duidelijk is dat de wereld van onze kinderen heel anders is dan toen wij klein waren. En daar beginnen de problemen. Wij kunnen ons soms maar moeilijk inleven in deze andere wereld. Voor ons is het vanzelfsprekend om te luisteren naar anderen en dat verwachten we ook van onze kinderen. Hoe frustrerend kan het zijn om 10 keer iets te moeten vragen aan je kind en het dan nog niet luistert. En hoe vervelend is het als je met je kind praat en je kind kijkt je niet aan, omdat het zijn mobiel vast heeft waar toevallig net een berichtje op binnen komt. Ook op school willen we dat kinderen luisteren naar de verhalen van de juf of meester en dat kinderen opletten en stil zitten tijdens de les.

In het volgende hoofdstuk ga ik je uitleggen waarom dit niet werkt en waarom labels niet de oplossing zijn.

Het systeem dat geen aansluiting vindt.

In het vorige hoofdstuk heb ik gesproken over wat er zo anders is in de wereld waarin onze kinderen nu leven. Veel van de problemen die onze kinderen hierdoor ervaren zijn hier een direct gevolg van. Ik ga je zo uitleggen hoe dat precies zit. Eerst wil ik je iets vertellen over de manier waarop onze hersenen informatie verwerken.

Wanneer we geboren worden zijn we niet in staat om te praten en na te denken. Baby's reageren instinctief op de prikkels die binnen komen. Als ze voelen dat ze honger hebben of aandacht willen trekken, reageren ze op deze prikkel door te gaan huilen. Het grappige is dat we als ouders vaak meteen door hebben wat ons kind nodig heeft om te zorgen dat het zich weer prettig voelt, ondanks dat de reactie van het kind in alle twee de situaties huilen is. We pikken net een andere geluidsterkte of manier van huilen op en weten daardoor dat het honger heeft of alleen maar even wil worden vastgehouden. Intuïtief weten we wat er bedoeld wordt. Veel mensen vinden intuïtie zweverig of moeilijk te begrijpen. Het is ook lastig te vatten, want het is iets wat je innerlijk weet en waar je geen uitleg aan kunt geven.

Juist deze delen van de hersenen die verantwoordelijk zijn voor het doorgeven en verwerken van intuïtieve informatie zijn bij onze kinderen beter en sterker ontwikkeld dan bij de meeste volwassenen. Het zal je zo duidelijk worden wat dit te maken heeft met het systeem wat geen aansluiting vindt bij hoe onze kinderen denken en functioneren.

Wanneer je baby een peuter wordt, is de taalontwikkeling begonnen. Het zegt woordjes en soms al kleine zinnen. Vaak heeft je kind dan ook al de televisie ontdekt en soms zelfs al de smartphone of tablet. Gedrag van anderen wordt geïmiteerd en woordjes worden nagepraat. Vaak zien we echter dat kinderen die op een latere leeftijd leerproblemen ontwikkelen op dit moment al een grote interesse hebben voor activiteiten die vooral bestaan uit beelden, muziek en bewegen. Ook komt het met regelmaat voor dat ze hun eigen taal hebben die alleen begrepen wordt door je kind en jezelf. Ik weet nog dat mijn zoon en ik een soort van een geheimtaal hadden ontwikkeld die alleen wij 'spraken'. Een 'hieket' was een raket en een 'kakne' was een tractor. Ook de opbouw en structuur van zijn zinnen waren niet voor iedereen te begrijpen, maar het werd wel schattig en leuk gevonden door de omgeving.

Dan wordt je kind 4 en gaat je kind voor het eerst naar school. In de groepen 1 en 2 is er vaak nog niet veel aan de hand en heeft het nog veel ruimte om te spelen. Maar als het 'echte' werk in groep 3 begint zien we de eerste problemen ontstaan.

Een praktijkverhaal:

Nog niet zo lang geleden kreeg ik telefoon van een moeder van een 6- jarig meisje. Dit meisje zat op dat moment zo'n drie maanden in groep 3 waarin ze leerde lezen en schrijven. De eerste oudergesprekken hadden plaatsgevonden en de leerkracht gaf op dat moment al aan dat het automatiseren van de letters niet goed verliep en dat het meisje zich maar moeilijk kon concentreren. Ook benoemde de leerkracht in dit gesprek dat dit meisje later vast wel een leerprobleem zou blijken te hebben in de vorm van dyslexie en misschien zelfs ook wel ADHD. De moeder vond dit verontrustend en nam contact met me op. Om eerlijk te zijn vond ik persoonlijk dat dit een heel voorbarige conclusie was van deze leerkracht en dat vond ik reden om contact op te nemen met deze leerkracht. In het gesprek werd al snel duidelijk dat dit meisje niet het enige kind in deze klas was wat moeite had met het aanleren van letters en de concentratie. Toen ik door ging vragen bleek dat de manier waarop gewerkt werd met deze kinderen eenzijdig was. Ook wilde deze leerkracht graag een rustige klas waarin alle kinderen netjes stilzitten en opletten.

Deze leerkracht had geen zicht op de behoeften van dit meisje ten aanzien van het hele proces van automatiseren en concentreren. Gelukkig stond deze leerkracht open voor mijn visie en de materialen waarmee in mijn praktijk wordt gewerkt. In korte tijd besepte deze leerkracht dat haar wensen en de behoefte van kinderen in haar klas niet overeen kwamen. Door deze leerkracht handvatten te bieden voor het anders inzetten van haar les wist ze haar leerlingen beter te begeleiden. Dit zorgde voor een bevredigend gevoel bij alle partijen (ouders, kinderen en de leerkracht zelf) en betere resultaten van de leerlingen.

***"Minds are like parachutes, they only function
when they are open." ~ James Dewar***

Vanaf groep 3 verandert er veel voor onze kinderen. Ze moeten ineens in een klas aan een tafeltje gaan zitten in groepjes of in rijtjes. Ze gaan leren lezen en schrijven, dus wordt er concentratie van ze verwacht. Opletten, luisteren en stil zitten zijn nu veel belangrijker dan ooit te voren. Dit is nogal een verandering! Voor veel kinderen vraagt dit veel inspanning en als ze dan thuis komen zijn ze vaak of heel moe of hyperactief.

Wanneer al deze inspanningen geleverd worden en je kind kan uiteindelijk lezen en schrijven voelt het zich trots en onbewust heeft het hierdoor geleerd dat als je iets wilt bereiken het goed is om je ergens voor in te zetten. Hierdoor groeit het zelfvertrouwen en zijn ze in staat om, ook voor andere uitdagingen die ze tegenkomen op school en in het leven, veel energie te stoppen in het behalen van resultaten. Het goede gevoel wat je krijgt van iets bereiken is hun beloning. Maar wat nou als je kind heel veel inspanningen levert en het lukt niet om de letters te automatiseren? Wat als je kind elke dag oefent en de vooruitgang is minimaal? Welke boodschap krijgt je kind dan onbewust mee?

Juist: 'Al werk ik nog zo hard, het lukt me toch niet!'

Wat doet dit met het zelfvertrouwen van je kind denk je?

Dit is een van de belangrijkste redenen voor mij om deze informatie met je te willen delen. Want het zal je vast duidelijk zijn dat als je op heel jonge leeftijd al de overtuiging ontwikkelt dat het je toch niet gaat lukken, dit heel grote gevolgen gaat hebben voor de rest van je leven.

Ik zie zo veel kinderen die niet meer in zichzelf geloven en ouders die hier onder lijden. Soms echt al heel jong en dit doet pijn.

Een praktijkverhaal:

Laatst belde een moeder me op en vertelde dat haar 6-jarige dochter het heel moeilijk heeft. Ze is vaak heel verdrietig en geeft regelmatig aan het op school niet leuk te vinden. Moeder vindt het heel moeilijk om aan te moeten zien hoe haar kleine meid zo worstelt en dit is al een tijdje zo. De dag dat deze moeder me belde had haar dochter een uitspraak gedaan waardoor deze moeder helemaal van slag was. Het meisje had namelijk gevraagd of haar moeder ervoor kon zorgen dat ze, net als het hondje van oma, ook een spuitje kon krijgen. Want dan deed het geen pijn meer.

Deze situatie heeft ook mij behoorlijk aangegrepen. Een kind van 6 moet kunnen lachen en spelen en genieten. Mede hierdoor is de behoefte om mijn kennis met jullie te willen delen steeds groter geworden, want mijn grote hart voor kinderen zou zo graag zien dat kinderen blij en onbezorgd zijn. Dat ze zich ontwikkelen vanuit hun talenten en kwaliteiten en leren om deze te gebruiken om successen te behalen. Dat ze snappen dat het goed is om anders te zijn dan anderen, want dat maakt ons als mensen uniek. En dat hun omgeving in staat is deze kinderen te ondersteunen en begeleiden.

Dit gezegd hebbende ga ik je uitleggen waarom het systeem waarin onze kinderen opgroeien zoveel problemen met zich mee brengt.

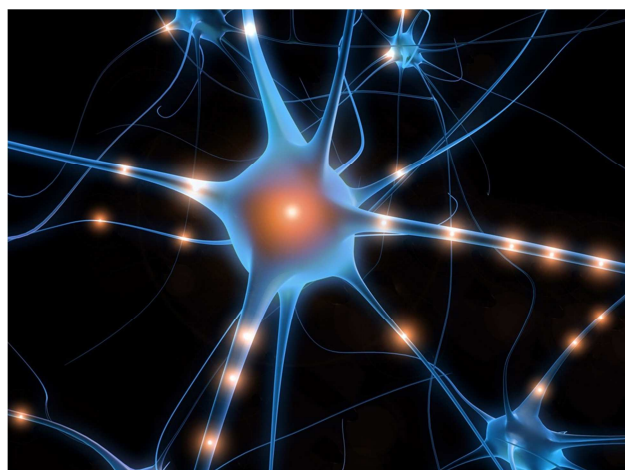
Eerder heb ik al gesproken over hoe anders de wereld is waarin onze kinderen opgroeien ten opzichte van toen wij klein waren. Ook heb ik aangegeven dat er delen van de hersenen zijn bij onze kinderen die anders ontwikkeld zijn als gevolg hiervan. Hoe dat zit ga ik je nu uitleggen.

Onze hersenen controleren en sturen allerlei processen aan in ons lichaam. Ze zorgen ervoor dat ons hart klopt en dat onze nagels groeien, zonder daar ook maar iets voor te hoeven doen. Dit deel van de hersenen werkt dag en nacht door en functioneert automatisch. Het is een heel ingenieus systeem dat vanaf de geboorte werkt en waar we eigenlijk geen invloed op hebben.

Op andere delen van de hersenen hebben we wel invloed. De aanleg om veel dingen te leren is in ons allemaal aanwezig, het is echter aan ons om deze delen te activeren. Wanneer we deze delen activeren ontstaan er verbindingen. Wanneer we een handeling vaak verrichten worden deze verbindingen sterker en gaat de activiteit steeds beter en makkelijker.

We pakken als voorbeeld lopen. De hersenen sturen een impuls naar onze benen als we willen lopen. Dit is een verbinding die is ontstaan toen we klein waren en elke dag oefenden om te kunnen lopen. Je kunt je vast nog wel herinneren dat je zoon of dochter de eerste stapjes ging zetten. Eerst heel wankel met gespreide benen en armen ter ondersteuning om balans en evenwicht te vinden. Nog regelmatig terugvallende op de billetjes omdat het nog net niet helemaal lukte. Maar je kind gaf niet op en bleef oefenen tot het op een goede dag kon lopen. Nu, jaren later, kan het waarschijnlijk niet alleen goed lopen, maar ook rennen of misschien wel voetballen. De verbindingen zijn gelegd en zijn steeds sterker geworden. Hierdoor hoeft je kind nu geen moeite meer te doen om zijn balans te houden bij het lopen. Het gaat vanzelf! Ditzelfde proces zie je zichzelf herhalen bij veel andere handelingen die we als mensen verrichten; fietsen, zwemmen, met mes en vork eten, schrijven etc. etc.

Geen van deze dingen konden we de eerste keer goed, maar door oefenen zijn de neurologische verbindingen sterker geworden en voeren ze we nu met gemak uit. Dit proces noemen we automatiseren.



Hetzelfde proces speelt zich af wanneer we op school nieuwe informatie aangereikt krijgen. Het onthouden van informatie gebeurt als we hiervoor de juiste delen van de hersenen aanspreken die in staat zijn om deze verbindingen te maken.

Eigenlijk is het heel simpel: als je weet hoe onze hersenen werken en weet welke delen van de hersenen bepaalde functies aansturen ben je in staat om hier op in te spelen en het proces van automatiseren zo snel, makkelijk en effectief mogelijk te laten verlopen.

Maar nu zien we dat toch heel veel kinderen hier moeite mee hebben. Dat niet alleen het automatiseren lastig en moeilijk gaat, maar dat ook concentratie en motivatie voor veel kinderen een probleem vormen.

Wat is hier aan de hand?

Op de bladzijden 5 t/m 7 heb je kunnen lezen hoe anders de wereld van onze kinderen is ten opzichte van toen wij klein waren. Dit heeft grote invloed op de manieren waarop onze hersenen gestimuleerd worden om verbindingen te maken. Vroeger toen we nog geen televisie, smartphone en computer hadden, kwam veel van de informatie die onze hersenen verwerkten op een auditieve manier binnen. Dit wil zeggen via het gehoor. Hierdoor waren we in staat om langere tijd te luisteren naar verhalen en allerlei andere informatie die op ons af kwam, zoals bijvoorbeeld op school. Het deel van de hersenen dat deze informatie verwerkt, werd vaak gebruikt en hierdoor ontstonden verbindingen.

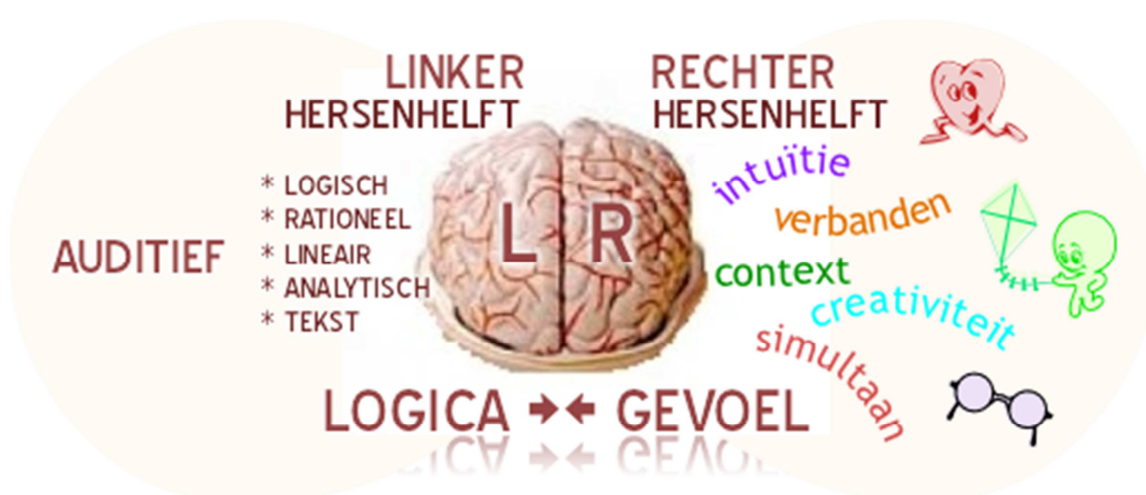
Je kunt het vergelijken met elke dag krachttraining doen. Als je de linkerarm wel traint en de rechter niet, dan ga je na verloop van tijd zien dat de linkerarm sterker en dikker wordt en de rechter arm steeds slapper en dunner.

Vandaag de dag is dit deel van de hersenen veel minder belangrijk geworden dan het deel wat beelden en ervaringen kan verwerken. Onze huidige wereld bestaat uit razendsnelle informatieoverdracht doordat we in de loop van de jaren gebruik zijn gaan maken van allerlei technische hoogstandjes.

Waar we vroeger een brief schreven aan iemand die ver weg woonde, zetten we nu de computer of smartphone aan en kunnen we via programma's als Skype direct contact maken. We kijken televisie en worden geconfronteerd met billboards en andere reclamekanalen alsook met nieuws en wetenschap. Een veel gehoorde uitdrukking op dit moment is: google weet alles! Je kunt je nu waarschijnlijk voorstellen dat de verbindingen die in deze delen van de hersenen worden gemaakt bij onze kinderen beter ontwikkeld zijn dan bij veel volwassenen.

Op school echter wordt veel informatie nog steeds aangeboden op de auditieve manier. Via het gehoor dus. Het grappige is dat in dit deel van de hersenen ook een aantal andere functies worden aangestuurd zoals logisch en lineair (in rijtjes van links naar rechts en van boven naar onder) denken, tekstverwerken en analyseren. Deze kant van de hersenen noemen we de rationele- of logische kant.

De kant die bij onze kinderen veel vaker gestimuleerd wordt, stuurt hele andere functies aan. Vanuit dit deel worden creativiteit, beelden, muziek, gevoel, intuïtie, context en simultaan leren aangestuurd. We noemen dit de gevoelskant.



Als je voorgaande begrijpt, zal het duidelijk worden waarom er zoveel kinderen zijn die geen aansluiting vinden in de manier waarop informatieoverdracht op school plaats vindt. Maar ook thuis zal dit vaker problemen geven. Veel ouders verwachten dat hun kinderen stil zitten, geconcentreerd zijn en de radio uitzetten als ze met hun huiswerk bezig zijn. En als iets niet lukt, dan verwachten we dat ze nog beter hun best doen.

***" Een probleem kun je niet oplossen vanuit de wijsheid
waarin deze is ontstaan." ~ Albert Einstein***

De taal van onze kinderen.

In de praktijk zie ik dagelijks kinderen met dyslexie die al veel extra begeleiding hebben gehad. Meestal eerst op school en later ook bij speciale begeleidingsinstituten. Vaak hoor ik van ouders hoe vervelend hun kinderen het vinden om daar elke week naar toe te gaan en hoe weinig gemotiveerd ze zijn om de opdrachten die ze mee krijgen uit te voeren. Ze zetten hun hakken in het zand en bieden veel weerstand. Ook zie ik veel kinderen met gedragsproblemen die extra ondersteuning hebben gekregen in de vorm van sociale vaardigheidstraining en allerlei andere trajecten om hun concentratie te verbeteren en hun emoties beter te beheersen. Veel van deze trajecten houden geen rekening met het gegeven dat onze kinderen andere voorkeuren voor leren hebben ontwikkeld en dat deze delen van de hersenen verantwoordelijk zijn voor bepaald gedrag, zoals beweeglijkheid en emoties. Het is dan ook niet verwonderlijk te noemen dat deze trajecten als zwaar ervaren worden en niet het resultaat opleveren wat we eigenlijk hadden gehoopt en verwacht.

Simpel gezegd: Als je een dyslectisch kind op een talige manier blijft begeleiden, terwijl het in beelden en gevoel denkt, zal het moeilijk blijven voor dit kind om de stof eigen te maken. Het is alsof je een vreemde taal tegen ze spreekt.

Verwonderlijk vind ik het hoeveel mensen het de normaalste zaak van de wereld vinden dat ze in het buitenland hun best doen om de lokale taal te begrijpen en te spreken, we niet de verwachting hebben dat we in het Nederlands worden aangesproken en dat we de taal van onze eigen kinderen vaak niet kennen.

De kinderen in mijn praktijk bloeien helemaal op als ze doorkrijgen dat er iemand is die 'hun taal' spreekt, die ze begrijpt. Ze vinden het dan zelfs leuk om op een andere manier met gedrag en leerstof bezig te zijn. Ze krijgen in de gaten dat het voor hen op een andere manier wel mogelijk is om te leren en ze zijn in staat om hun concentratie vast te houden. Hun zelfvertrouwen groeit en de zelfredzaamheid wordt positief gestimuleerd.

Een praktijkverhaal:

Jaren geleden had ik een 14-jarig meisje met dyslexie in mijn praktijk. Elke week reden ze ruim anderhalf uur heen en anderhalf uur terug, zodat ik een uurtje met dit meisje kon werken. Toen ze de eerste keer binnenkwam was ze ontzettend verlegen en kroop bij haar moeder op schoot. Ze had duidelijk geen vertrouwen. Om haar even te laten wennen ging ik met ouders in gesprek. Wat ouders het ergst vonden was dat dit meisje haar volledige zelfvertrouwen kwijt was en dat haar resultaten op school slecht waren. Ze wilden zo graag dat hun dochter zich beter zou voelen en dat het op school beter zou gaan. Het meisje zelf heb ik op dat moment een tekening laten maken waar ze een wens op mocht schrijven. Haar wens was dat ze niet zo dom was en net als andere kinderen goed kon leren. We hebben haar wens opgehangen in een speciale wens-boom en zijn een week later aan de slag gegaan. Al heel snel had ze in de gaten dat het in mijn praktijk anders was dan op plaatsen waar ze eerder was geweest. Ze begon het leuk te vinden om met me te werken en ouders waren blij om te zien hoe hun dochter beter in haar vel kwam te zitten. Ik geloof dat het de 5^e keer was toen ze haar huiswerk mee bracht. Ze moest spellingsregels toepassen op een blad van ongeveer 25 zinnen. We hebben even de tijd genomen om haar deze spellingsregel aan te leren op een manier die aansluiting vond bij haar vermogen om in beelden te denken. Toen zijn we samen de opdrachten gaan maken. Haar vader zat verwonderd toe te kijken en was ontroerd om te zien dat dit meisje bij de 8^e regel zelfstandig in staat was om de spellingsregel goed toe te passen. Bij de 11^e zin verscheen er zelfs een lach op haar gezicht en ik hoor haar vader, helemaal verbaasd, nog zeggen; “Ze krijgt er zelfs schik in, dit had ik nooit durven hopen”. Een week later kwam ze met een grote glimlach enthousiast binnen. Ze had een 10 gekregen voor een proefwerk waarin ze deze regel moest toepassen. Dit was zo’n boost voor haar zelfvertrouwen, geweldig!

Dit voorbeeld samen met vele andere uit de praktijk hebben mij heel duidelijk gemaakt dat het label dat veel kinderen hebben niet nodig was geweest als er in het leerproces rekening zou zijn gehouden met het op andere manieren verwerken van informatie. Daarmee zeg ik niet dat Dyslexie of AD(h)D en andere stoornissen niet bestaan. Maar wel dat, als we in staat zijn om een kind te begeleiden door dezelfde ‘taal’ te leren spreken, dat er dan veel minder kinderen zijn die problemen ontwikkelen in hun gedrag en leervaardigheden. En ook veel minder kinderen die medicijnen nodig hebben om hun gedrag en concentratie te reguleren.

Onze kinderen zijn van nature leergierig en intelligent en hebben in aanleg alles aanwezig om zichzelf te ontwikkelen vanuit hun kwaliteiten en talenten. Alleen hebben ze ons volwassenen nodig om ze hierbij te helpen. Medicijnen en diagnosticeren zouden veel minder vaak nodig zijn als de volwassen wereld de taal van hun kinderen leert spreken.

Ook concentratie- en motivatieproblemen verminderen door informatie over te dragen zoals die bij deze kinderen past. We willen heel graag dat kinderen goede punten halen op school, maar zonder goede concentratie en motivatie wordt dat heel lastig. Het is dus belangrijk dat ook hier even op in gegaan wordt.

Veel kinderen die ik zie in de praktijk geven aan dat ze school maar saai vinden. Ook veel ouders vertellen dat hun kind school saai of stom vindt. Ze komen daarnaast vaak heel moe en/of overprikkeld thuis.

Kun jij je voorstellen dat wanneer je elke dag in een omgeving bent waarin je overladen wordt door allerlei prikkels, de onderwerpen waarmee je bezig behoort te zijn je niet uitdagen of stimuleren, dit als ontzettend zwaar ervaren wordt?

De meeste kinderen worden niet moe door fysieke inspanning, vaak krijgen ze juist energie van een potje voetbal of uurtje “apenkooi”. De moeheid die je ervaart bij fysieke inspanning is ook heel anders dan wanneer je mentaal/emotioneel belast wordt. Emotionele belasting kan extreme vormen aannemen wanneer je geen zicht hebt op wat er in je lichaam gebeurt. De afbeelding op bladzijde 14 laat zien dat de rechterhersenhelft ook de kant is van waaruit de intuïtie en het gevoel worden aangestuurd. Bij sommige kinderen is dit deel van de hersenen zo actief dat de minste verandering in sfeer direct wordt waargenomen. Ze voelen bijvoorbeeld precies aan wanneer iemand zich niet lekker voelt of wanneer iemand boos of verdrietig is. Wanneer deze kinderen dan in een omgeving zijn, zoals een klas die heel druk is of in een gezin waar veel onrust is, kunnen deze kinderen behoorlijk overbelast raken. Kinderen met zo’n overgevoelig systeem noemen we hooggevoelig. Deze hooggevoeligheid wordt door veel kinderen, hun ouders en ook door leerkrachten als een vervelend iets ervaren. Met name de emotionele belasting is voor sommige van deze kinderen heel groot. Ouders vertellen me vaak dat dergelijke kinderen soms heel diep over allerlei zaken nadenken en zich druk kunnen maken om de kleinste dingen. Ook onrechtvaardigheid is iets waarmee ze niet kunnen omgaan en wat ze niet kunnen verkroppen.

De problemen die op school hieruit voortkomen zijn vaak zichtbaar als: innerlijke onrust, verbaal en fysiek druk of juist teruggetrokken zijn, niet opletten, slechte resultaten behalen door slechte concentratie. Ook thuis kan dit als heel vervelend worden ervaren. Je vraagt je kind de lamp uit te doen als het van boven naar beneden gaat. Vervolgens vraag je beneden ook nog of de lamp echt uit is en je krijgt “ja” als antwoord. Wanneer je gaat kijken blijkt echter dat de lamp nog brandt. Of je voelt je niet lekker en vraagt aan je kind of het even rustig wil doen, maar het lijkt wel of het aantal decibellen wat geproduceerd wordt alleen maar hoger wordt.

Herken je dit?

Vaak reageren wij volwassenen dan op het gedrag dat een kind laat zien. Wanneer ze praten als wij willen dat ze luisteren, zeggen we: “wees eens stil” of wanneer ze bewegen als dat niet de bedoeling is, zeggen we: “hou eens op”. We proberen het gedrag van dat moment te stoppen, omdat we dit vervelend vinden. Natuurlijk is het goed om bepaald gedrag niet goed te vinden en daar iets van te zeggen. Het is alleen anders wanneer een kind structureel gedrag laat zien dat we niet wenselijk vinden. Dan kunnen we blijven zeggen dat het stil moet zitten of zijn mond moet houden, maar dat is verspeelde energie. Want blijkbaar is er een oorzaak voor dit gedrag.

Gedrag is namelijk niet aangeboren, maar aangeleerd en heeft een functie. Dit is de reden waarom consequent zijn zo belangrijk is. Aan de hand van een voorbeeld zal ik dit uitleggen.

Je kind wil net voor het eten nog een snoepje en jij vindt het niet goed. Zeker jonge kinderen gaan dan in de weerstand door bijvoorbeeld te huilen. Wanneer je bij je standpunt blijft en je bent hier duidelijk over naar je kind zal het huilen stoppen. Wanneer je echter twijfel laat merken in je stem, als je zegt dat het nu geen goed idee is om te snoepen, zal je kind harder gaan huilen. Het doel is namelijk om dat snoepje te krijgen. Het huilen heeft dan als functie het krijgen van het snoepje. Wanneer het kind dan zo hard is gaan huilen dat je het zielig bent gaan vinden, ben je geneigd om toe te geven en het snoepje aan je kind te geven. De boodschap die het kind onbewust oppikt is: wanneer ik volhoud krijg ik mijn zin. Als je kind deze ervaring heeft is de kans groot dat het ook in andere situaties veel weerstand gaat geven als iets niet mag. Consequent zijn betekent dus dat je het kind duidelijkheid geeft. Ja is ja en nee is nee. Deze duidelijkheid geeft ook veiligheid. Wanneer je kind snapt dat wanneer je nee zegt op iets, je bij je standpunt blijft, zal het ook niet meer gaan huilen. Dit gedrag heeft dan geen functie meer. Het kind leert op die manier ook dat hij van je op aan kan en dit schept vertrouwen. Wanneer jij het moeilijk vindt om nee te zeggen, omdat je bang bent je kind tekort te doen of het vervelend vindt als je kind huilt en daarom vaak toegeeft, geef je onbewust en onbedoeld de boodschap mee dat je instabiel bent en dat ze niet op je kunnen bouwen. Dit voelt natuurlijk heel onveilig voor je kind aangezien jij als ouder het allerbelangrijkst bent voor je kind.

Ik zou je dan ook willen adviseren om eens na te gaan welk gedrag van je kind vervelend is en waarom hij of zij dit doet. Welke functie heeft dit gedrag? Waarom herhaalt het zich steeds en in welke situatie? Wanneer je het waarom van dit gedrag duidelijk hebt, ben je in staat om hier verandering in aan te brengen.

Ook op school zien we dergelijke situaties. Een kind is heel onrustig, beweegt veel en kan maar niet op zijn stoel stil zitten. Veel leerkrachten reageren op dit gedrag door kinderen aan te spreken op dit gedrag. “Zit stil” of “let eens op” zijn veel gehoord. Ook dit gedrag heeft een functie al is die waarschijnlijk niet zo duidelijk als in bovenstaand voorbeeld.

Een praktijkvoorbeeld:

Mijn zoon is op dit moment 10 jaar en zit in groep 7. Hij gaat op de fiets naar school en sinds een tijdje mag ik niet meer met hem mee fietsen, want hij is al groot genoeg. De afspraak is dat hij zelfstandig mag fietsen, maar dat hij wel direct uit school eerst naar huis komt. Voor mij als moeder was het best even lastig om hem “los” te laten en op deze manier had ik nog een klein beetje controle (in ieder geval voelde dat zo op dat moment). Dit ging prima! Elke dag gaat hij om half 9 weg en is hij voor half 4 thuis, dan drinken we samen wat en dan gaat hij nog even buitenspelen.

Waar ik erg aan moest wennen was dat de lijnen met de juf van mijn zoon hierdoor langer waren. Ik was niet meer elke dag op school en kon niet vragen of het allemaal goed was gegaan. Ook mijn zoon heeft de diagnose ADHD en om die reden heb ik het altijd belangrijk gevonden om regelmatig even te vragen of het allemaal goed ging.

Op een goeie dag komt hij thuis met een wit en bleek gezicht. Ik vraag hem wat er is en spontaan begint hij heel hard te huilen. Ik heb eerst even de tijd moeten nemen om hem weer wat rustig te krijgen voordat hij kon vertellen wat er was. Hij vertelde dat hij zich niet goed had kunnen concentreren doordat de klas heel onrustig was en dat hij daardoor zijn werk niet af had. De juf vond dit niet kunnen en besloot dat hij in zijn pauze moest doorwerken. Om die reden had hij geen tijd meer gehad om buiten te spelen en ook niet om te eten. Zijn brood zat nog keurig in zijn tas.

Veel hooggevoelige kinderen hebben last van een wisselende bloedsuiker als ze niet op tijd eten en zo ook mijn zoon.

Hij was op dat moment boos op de juf, had enorme honger en voelde zich volledig overprikkeld. Nadat ik hem wat te eten heb gegeven heb ik zijn leerkracht gebeld om te vragen hoe het verhaal precies was en waarom ze besloten had hem in de pauze te laten doorwerken. Het antwoord wat ik kreeg was als volgt: “Hij is er met de pet naar aan het gooien, want hij kan het wel, maar hij doet niet genoeg. Dit gebeurt de laatste tijd steeds vaker en nu vond ik het genoeg.” Ik was even stil en vroeg haar vervolgens of het de bedoeling kon zijn dat hij nu om half 4 nog niet gegeten had door deze straf? Haar antwoord was: “Daar kan ik niks aan doen, moet hij maar doorwerken”.

Je zult begrijpen dat dit antwoord heel veel frustratie en weerstand oproept. Zowel bij mij als mijn zoon, want ook bij mij nam mijn rechtvaardigheidsgevoel het over en vond ik dit niet kunnen.

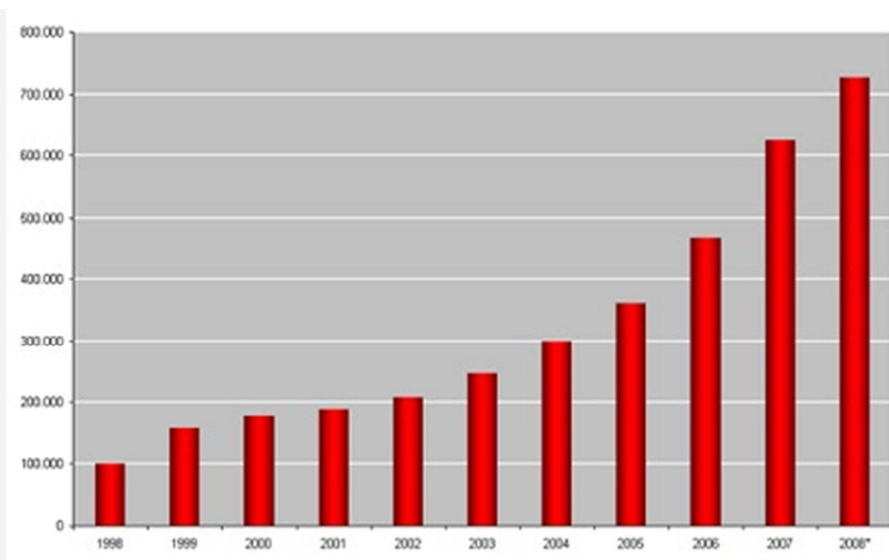
Ik begreep dat de leerkracht niet in staat was om verder te kijken dan wat er zich aan de oppervlakte op dat moment zichtbaar was. Maar een kind met ADHD zijn enige moment afnemen waarop hij zijn energie kwijt kon en dan ook nog geen tijd geven om te eten, dat ging me te ver.

Ik ben vervolgens een gesprek aangegaan met de gedragsdeskundige en directeur van de school om hierover afspraken te maken. Uiteindelijk zijn we overeengekomen dat wanneer hij werk niet af zou hebben, hij dit werk thuis af zou mogen maken. Dit was natuurlijk een oplossing waar mijn zoon mee kon leven, maar nog steeds niet blij mee was. Hierdoor kreeg hij minder tijd om uit school met zijn vriendjes te spelen en hij was van mening dat ook de juf een verantwoordelijkheid had ten opzichte van de onrust die zich afspeelde in zijn klas.

Veel van deze kinderen worden beoordeeld op basis van het ‘zichtbare’ gedrag. Wanneer dit gedrag verergert worden kinderen en hun ouders vaak geadviseerd om medicijnen als Ritalin of Concerta te gaan slikken, zodat ze rustiger worden.

Maar niemand kan nog precies vertellen wat het effect van medicijnen als Ritalin en Concerta op de lange termijn gaan zijn. Er zijn hierover heel tegenstrijdige berichten. Ze variëren van volledig onschuldig tot vergelijkingen met amfetaminen .

Het gebruik van dit soort middelen is de laatste jaren echt schrikbarend toegenomen. Onderstaande afbeelding laat deze stijging zien.



Bron: Stichting Farmaceutische Kengetallen

Ik zou het verschrikkelijk vinden als mijn kinderen op latere leeftijd problemen met hun gezondheid zouden krijgen als gevolg hiervan. En helemaal als ik ze ook op een andere manier kan helpen. Simpelweg door mezelf te onderwijzen in hoe kinderen wel op de juiste manier begeleid kunnen worden. En dat is dan ook precies wat ik gedaan heb en waar ik jullie mee wil helpen. Helpen door tips te geven hoe je de concentratie en motivatie verbeterd kunnen worden op school, maar ook hoe je de communicatie met je kind kunt verbeteren. In mijn volgende publicatie ga ik hier dieper op in. Mijn uitdaging voor jou is:

Ga jij je kind ook een eerlijke kans geven door
te leren zijn taal te spreken?

Tot slot

In mijn volgende e-book zal ik gaan uitleggen wat er gebeurt in onze hersenen wanneer een kind ‘blokkeert’, hoe je dit proces kunt doorbreken en wat er nodig is om tegemoet te komen aan deze andere manieren van leren. Ik zal je tips geven die je direct kunt toepassen om je kind beter te helpen bij zijn huiswerk en ik zal tips geven die direct op school inzetbaar zijn. Wanneer je de tips daadwerkelijk gaat toepassen zal je snel resultaat zien in het gedrag, maar ook in de leervaardigheden van je kind.

Wil jij de taal van kind leren spreken? Wil je dat jouw kind betere resultaten behaalt en meer zelfvertrouwen krijgt? Binnenkort is ook mijn nieuwe e-book “Spreek jij de taal van jouw kind” te downloaden. Hierin zal ik je tips en tools geven die je in staat stellen om je kind te begeleiden op een manier die aansluit bij het anders ‘denken’ van je kind. Ik houd je op de hoogte!



Patricia van Turnhout - Trainer & Coach

Helpt ouders en leerkrachten de talenten en kwaliteiten van kinderen te leren ontwikkelen.

www.edu-smart.nl

Nu hulp nodig?

Wil je niet wachten en heb je nu hulp nodig voor je kind? Dan is dat natuurlijk mogelijk. Regelmatig organiseren we trainingen leervaardigheden voor kinderen en oudercursussen. Ook is het mogelijk om op school ondersteuning te geven en leerkrachten te trainen in het anders aanbieden en begeleiden van hun leerlingen. Individuele begeleiding is ook mogelijk, zowel in de praktijk als via de digitale snelweg. Waar je ook vandaan komt, hulp is beschikbaar! Neem contact met me op via de website www.edu-smart.nl of stuur even een mail waarin je kort vertelt waar je hulp bij kunt gebruiken patricia@edu-smart.nl.

Voor nu wil ik je danken voor de interesse en het lezen.

Een leerzame en liefdevolle groet,

Patrícia van Turnhout

"Don't limit a child to your own learning, for he was born in another time." ~ Rabindranath Tagore